

Алла Паладьсва

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІ ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Ключові слова: латинська мова, навчання, методика, античність, культура.

Головним завданням полікультурного виховання є формування національної самосвідомості особистості в нерозривному зв'язку з загальнолюдськими цінностями. Для формування внутрішнього світу особистості необхідні знання традиційної культури в контексті з накопиченими століттями духовними цінностями.

Одне із завдань полікультурного виховання - підвищити «культурну грамотність» студентів до рівня, що дозволяє не відстати від стрімкого культурного оточення, а також самостійно досягати необхідного рівня кваліфікації та компетентності в рішенні соціальних і особистісних проблем, використовуючи отримані в школі гуманітарні знання. Гуманітарні дисципліни (від лат. «humanus» - людський) - філологія, література, історія, що включають в себе відомості про національну і світову культуру - дозволяють формувати свідомість і відчуття єдності світу.

Історія вивчення латинської мови починається з епохи Античності. За часів існування Стародавнього Риму для підтримки торгових і культурних відносин між державами було необхідне знання давньогрецької мови, а латинська була рідною для населення величезної території стародавньої Європи. З часів пізньої античності латинську мову вивчають як обов'язковий предмет майже протягом 15 століть. Це було основою граматичних знань і основою гуманітарної освіти в Європі.

З античних граматик починається формування методичних прийомів викладання латинської граматики, що заклало основу методики викладання сучасних західноєвропейських мов. З найдавніших часів йде пошук способів найбільш раціонального методу навчання іноземним мовам. Поява шкіл з навчанням на національних мовах сприяли появі нових методичних підходів для викладу основ латинської мови.

На сучасному етапі існують не просто методики, а цілі напрямки методичних підходів.

Окремі розділи історії методики викладання іноземних мов викладені в роботах І. В. Рахманова, К. А. Ганшина, І. А. Грузинської, Ф. Аронштейна, В. Е. Раушенбаха, З.М. Цветкової, С.К. Фоломкина, Н. І. Гез, Ю. А. Жлуктенко, Р. А. Кузнєцової.

Для класифікації методів навчання іноземним мовам необхідно визначитися з принципом, який лежить в основі того чи іншого напрямку: лексичний, граматичний, синтетичний, аналітичний, спосіб семантизації матеріалу, аудіовізуальний, наочний, традиційний, принцип програмного навчання, свідомий, інтуїтивний, альтернативний, порівняльний. Необхідно назвати також методи, які отримали свою назву на ім'я їх авторів - методи Берлица, Гуена, Пальмера, Уеста, Фріза, Ладло, Лозанова, Ривана, Губеріни і ін.

Поява того чи іншого методу завжди викликано об'єктивною необхідністю і певними умовами. Умови і цілі навчання програмують застосування конкретної методики або комбінування декількох прийомів. Умовами навчання є: чисельність груп, різномовна або одномовна аудиторія, попередня мовна підготовка. Мета навчання: практична, загальноосвітня, володіння мовою в межах обмеженою тематики тощо.

Кожен новий метод у порівнянні з методами класичної школи був прогресивним явищем. Він давав позитивні результати завдяки або раціоналізації навчального матеріалу, або більш інтенсивного навчального

процесу, або застосування наочних посібників, або застосування інтерактивних методів навчання.

Жоден з перерахованих вище методів викладання іноземних мов не відповідає сучасним цілям і завданням вивчення латинської мови на різних факультетах і спеціальностях.

Наразі основним видом роботи на практичних заняттях є робота з текстом, переклад з латинської мови на рідну. «Синтетичний лад латинської мови, вільний порядок слів у ньому, багатство граматичних категорій, виражених флективно і суфіксально, різноманітність синтаксичних структур, реалізованих в певних морфологічних моделях, вимагають для розуміння тексту детального морфолого-синтаксичного аналізу, вміння виділити опорні точки пропозиції в цілому і окремих структур в ньому, провести дистрибутивний аналіз у разі наявності омонімічних структур або засобів синтаксичного зв'язку, встановити залежність між компонентами складного речення і окремими членами всередині простого і нарешті, - визначити початкову форму слова з контекстуальної здогадки, опираючись на формальні ознаки».

Сучасна методика викладання латинської мови базується на положенні, що латинська мова для філологів - це теоретична дисципліна, яка «служить для розширення лінгвістичного кругозору учнів, розвитку у них абстрактного граматичного мислення і вироблення наукового підходу до рідної і досліджуваної західноєвропейської мови» [2, с. 10].

Відзначається, що «загальнолінгвістичне і загальнокультурне значення латинської мови робить його вивчення органічним елементом філологічної освіти». Майбутнім фахівцям в галузі гуманітарних наук (історикам, культурологам, філософам, правознавцям) латинська мова повинна допомогти опанувати методом філологічного підходу до джерел історичних, філософських, юридичних і спростити вивчення іноземної мови, підвищити грамотність в рідній мові і освоїти професійну термінологію.

Латинська в системі середньої та вищої школи є одним із засобів

підвищення рівня філологічної освіти. Вивчення латинської мови направлено на оволодіння практичними навичками усного та писемного мовлення і має спиратися на філологічний, культурологічний, історичний аналіз класичних текстів, і саме це додасть йому найважливіше освітнє значення незалежно від результатів, що досягаються при цьому тих чи інших практичних здобутків.

Латинська є основною мовою європейської культури від античності до нового часу і без неї неможливо самостійне розуміння найважливіших фактів цієї культури. Латинська і давньогрецька лексика є основним джерелом для освіти термінологічних одиниць в усіх галузях науки і техніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беляєва О. М. Професійно орієнтоване навчання латинської мови студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / О. М. Беляєва. – К., 2011. – 21 с.
2. Санжарова Г. Ф. Как оживить мертвую латынь: новые подходы к обучению латинскому языку студентов-филологов / Г. Ф. Санжарова // Якість вищої мовної освіти: шляхи вдосконалення організації і проведення педагогічної практики студентів-філологів. – Горлівка : Видавництво ГДПШМ, 2010. – С. 520–524.
3. Щерба Л. В. Преподавание иностранных языков в средней школе. Общие вопросы методики / Л. В. Щерба. – М., 1974.
4. Bakhov I. S. Multicultural training of future teachers in Canadian Universities for professional activity. *London Review of Education and Science*, 2015, № 2(18), (July-December). Vol. VII. “Imperial College Press”, 2015. – P. 492 – 501.